

UNIVERZITET U TUZLI

Filozofski fakultet

Odsjek: Njemački jezik i književnost

Oblast: Njemačka književnost, Savremeni njemački jezik

STUDIJSKI PROGRAM

II ciklusa studija

NJEMAČKA KNJIŽEVNOST

(sa primjenom od akademske 2016/17. godine)

Tihomila Markovića 1, 75000 Tuzla, Bosna i Hercegovina

+387 306 330/331, www.untz.ba, www.ff.untz.ba

Obavezni sadržaj studijskog programa koji se realizuje **od akademske 2016/17. godine** (po redoslijedu kako slijedi):

Opći dio

1. Stručni i akademski naziv i stepen koji se stiče završetkom studija II ciklusa

Nakon završetka II ciklusa studija, studijskog programa *Njemačka književnost* student stiče akademsko, odnosno stručno zvanje *magistar njemačkog jezika i književnosti*, u skladu sa Spiskom akademskih titula, naučnih i stručnih zvanja i Pravilnikom o korištenju akademskih titula i sticanju naučnih i stručnih zvanja na visokoškolskim ustanovama u Tuzlanskom kantonu.

2. Uslovi za upis na studijski program

Pravo upisa na studijski program II ciklusa imaju sva lica koja su završila odgovarajući dodiplomski studij/studij I ciklusa u trajanju od četiri godine (sa ostvarenih 240 ECTS bodova). Odgovarajući dodiplomski studij je dodiplomski studij njemačkog jezika i književnosti. Način rangiranja prijavljenih kandidata je na osnovu prosječne ocjene ostvarene na prethodnom ciklusu studija.

3. Naziv i ciljevi studijskog programa

Naziv studijskog programa: **Njemačka književnost**

Ciljevi ovoga ciklusa studija su:

1) upoznati studente sa metodologijom naučno-istraživačkog rada, osposobljavanje studenata za samostalni naučno-istraživački rad,

2) upoznati studente sa savremenim književno-istorijskim metodama, veoma važnim elementima za interpretativni sistem književnosti, jer je križanjem sa različitim diskurzivnim praksama književnost poprimila obilježja koja prije nije imala, te je shvatanje takvog pomicanja granica nužno za njeno savremeno razumijevanje,

3) upoznati studente sa kulturno-istorijskom baštinom njemačkog govornog područja sa posebnim akcentom na 20. vijek,

4) upoznati studente sa modernističkim i savremenim tendencijama u književnosti njemačkog govornog područja, prema kojima književnost predstavlja medij promptne refleksije aktuelnih problema, kao što su napad na čovjekov identitet, identitet društva i sl.,

5) upoznavanje studenata sa tendencijama otvaranja književnosti prema novim medijima, te drugim tekstualnim i netekstualnim umjetnostima.

4. Trajanje II ciklusa i ukupan broj ECTS bodova

Trajanje u godinama:	jedna (1)
Sedmica godišnje:	trideset (30)
Ukupno ECTS:	60 ECTS

Studijski program II ciklusa *Njemačka književnost* traje jednu akademsku godinu. Nastava se izvodi tokom dva semestra (zimski i ljetni) u toku jedne akademske godine, a svaki semestar traje 15 sedmica. U toku akademske godine studenti slušaju 5 predmeta, koji ukupno nose 36 ECTS, dok izrada završnog magistarskog rada iznosi 24 ECTS. Tako studenti stižu ukupno 60 ECTS kredita da bi stekli akademsko zvanje magistra.

Predmeti na studijskom programu su obavezni i izborni, te nose odgovarajući broj kredita, što je utvrđeno nastavnim planom i programom. Nastava je preraspoređena tako da se 4 predmeta izvode u zimskom semestru kroz 16 sati nastave sedmično (240 sati kontakt nastave u semestru), a u ljetnom semestru se sluša 1 predmet kroz 4 sata nastave sedmično (60 sati nastave ukupno u prvom dijelu semestra), bira tema i priprema izrada završnog magistarskog rada (drugi dio semestra). Ukupan broj kredita koji student treba skupiti na kraju master studija iz njemačke književnosti je 60 ECTS po godini, odnosno 30 ECTS po semestru.

5. Kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom)

- Studenti će ovladati njemačkim jezikom tako da dostignu nivo C2 prema nomenklaturi Zajedničkog evropskog okvira za učenje stranih jezika.
- Studenti će razviti sopstvene naučno-istraživačke sposobnosti.
- Studenti će biti upoznati sa savremenim književnim teorijama i pravcima, te će stečena znanja praktično primjeniti u svojim naučno-istraživačkim radovima u različitim profesionalnim okruženjima.
- Studenti će se upoznati sa svim književnim vrstama njemačkog jezičnog izraza u periodu od početka 20. vijeka do savremenih književnih tendencija, koje obrađuju teme i iz neposredne prošlosti.
- Studenti će razumjeti kulturološke i društvene kontekste kao katalizatore promjena kulture uopšte, a samim time i književnosti.
- Studenti će steći sposobnosti dovođenja u vezu društveno-političkog okruženja prilikom analize i interpretacije književnih tekstova.
- Studenti će se upoznati sa istorijskom razvojem i promjenama književne vrste kao rezultatom modernističkih stremljenja.
- Studenti će moći provoditi izvorna istraživanja, analizirati podatke i izvoditi zaključke.
- Studenti će biti pripremljeni za nastavak školovanja na doktorskom studiju.

6. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija

Student može preći na studijski program II ciklusa *Njemačka književnost* sa bilo kojeg drugog istog ili srodnog studijskog programa II ciklusa ukoliko ispunjava uslove za upis ovog studijskog programa, odnosno da ima završen dodiplomski studij/studij I ciklusa njemačkog jezika i književnosti u trajanju od četiri godine (sa ostvarenih 240 ECTS bodova). Odluku o srodnosti studijskog programa donosi Vijeće studijskog programa. Pri tome se priznaju ostvareni ECTS bodovi na prethodnom studijskom programu. Vijeće studijskog programa određuje broj ostvarenih ECTS bodova za svaki kolegij pojedinačno.

7. Lista nastavnih predmeta i broj sati potreban za njihovu realizaciju, te pripadajući broj ECTS bodova

NJEMAČKA KNJIŽEVNOST (60 ECTS)

PETA GODINA	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
Predmet								
Metodologija NIR-a	4	0	0	8				
Njemački roman 20. vijeka	4	0	0	8				
Njemačka drama 20. vijeka	4	0	0	8				
Interkulturalni dodiri	3	0	1	6				
UKUPNO	15	0	1	30				
Izborni predmet u ljetnom semestru (student bira jedan od tri ponuđena predmeta)								
Jezik i mediji					4	0	0	6
Teorije roda i kulturna produkcija					4	0	0	6
Savremene teorije kulturne produkcije					4	0	0	6
Magistarski rad								24
UKUPNO								30

8. Uslovi upisa u sljedeći semestar, te način završetka studija

Način studiranja organiziran je po principima kolokviranja semestara i polaganja ispita na semestralnoj osnovi. Da bi prešli iz zimskog u ljetni semestar u toku akademske godine, studenti moraju kolokvirati (ispuniti predispitne obaveze i osigurati potpis da je nastava odslušana) sva četiri predmeta iz prethodnog semestra.

Studenti drugog ciklusa studija u trajanju od jedne godine imaju pravo na odobrenje teme za izradu završnog magistarskog rada nakon odslušanog prvog semestra, a najkasnije do kraja ljetnog semestra. Studenti drugog ciklusa studija mogu podnijeti prijavu NNV-u/UNV-u za

odobrenje teme za izradu završnog magistarskog rada i provoditi postupak u skladu sa Pravilnikom o studijima. Prijedlog teme za izradu završnog rada treba da sadrži kratku razradu teme, sa naznakom ciljeva istraživanja, korištenih metoda i očekivanih rezultata. U zahtjevu za odobrenje teme završnog magistarskog rada studenti prilažu i pismenu saglasnost nastavnika koji je predložio temu.

Završni magistarski rad se može predati na ocjenu i dalji postupak nakon položenih svih ispita i izvršenih svih drugih obaveza predviđenih studijskim programom i opštim aktima nadležnih organa Univerziteta. Postupak odobrenja teme, izrade i odbrane završnog magistarskog rada provodi se na način i u postupku utvrđenom Pravilnikom o završnom magistarskom radu na drugom ciklusu studija Univerziteta. Studij drugog ciklusa završava se polaganjem svih ispita, te izradom i javnom odbranom završnog magistarskog rada, u skladu sa studijskim programom.

9. Način izvođenja studija

Kombinacija redovnog studija i eventualnog učenja na daljinu.

10. Druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa

Kratki opis predmeta unutar studijskog programa II ciklusa

Njemačka književnost

Odsjek: Njemački jezik i književnost

Oblasti: Njemačka književnost, Savremeni njemački jezik

1. METODOLOGIJA NIR-A

(obavezni predmet, zimski semestar, 4+0+0, 8 ECTS)

Ovaj kurs uvodi studente u teoriju i tehniku akademskog istraživanja. Uključuje teme: istraživanje i metoda; najčešće korišćene metode, istraživanje i teorija: naučne činjenice i naučna teorija; faze istraživačkog procesa: izbor teme, definiranje hipoteze, sakupljanje podataka, analiza i raspored građe, pisanje istraživačkog izvještaja; redigiranje završne verzije rukopisa; kompozicija različitih pisanih sastava; pisanje eseja, seminarskog i diplomskog rada; pregledni rad i izvorni naučni rad; dokumentarna podloga rukopisa; pravopisna i gramatička korektnost te stilske odlike naučnog rada.

Literatura:

- Eco, Umberto (2002): Wie man eine wissenschaftliche Abschlussarbeit schreibt. Doktor-, Diplom- und Magisterarbeit in den Gesites- und Sozialwissenschaften. 9. Auflage. C.F. Mueller, Heidelberg
- Franck, Norbert/Starv, Joachim (2003): Die Technik wissenschaftlichen Arbeitens: eine praktische Anleitung. Springer Verlag
- Kraemer, Walter (1999): Wie schreibe ich eine Seminar- oder Examensarbeit? Campus Verlag. Frankfurt / new York

Studenti pišu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.
Ispit se polaže pismeno i/ili usmeno.

2. NJEMAČKI ROMAN 20. VIJEKA **(obavezni predmet, zimski semestar, 4+0+0, 8 ECTS)**

U središtu proučavanja nalazi se roman u književnosti njemačkog govornog područja, koji je svoj procvat doživio krajem 50-ih, te 60-ih i 70-ih godina 20. vijeka. Najznačajniji romani autora kao što su Ilse Aichinger, Wolfgang Koeppen, Heinrich Böll, Günter Grass, Max Frisch, Uwe Johnson, Siegfried Lenz, Thomas Bernhard, Christa Wolf, Elias Canetti, Jurek Becker i dr. obrađuju se s obzirom na društveno-političko okruženje u kojem su nastali i na vrijeme o kojem pripovijedaju.

Literatura:

- Helmut Peitsch: Nachkriegsliteratur 1945-1989. Osnabrück 2009.
- Schnell, Ralf: Geschichte der deutschsprachigen Literatur seit 1945, Metzler, Stuttgart, 1993
- Žmegač, Viktor : Geschichte der deutschen Literatur vom 18. Jahrhundert bis zur Gegenwart, Athenäum, Weinheim, 1994
- Migner, Karl: Theorie des modernen Romans, Kröner, Frankfurt, 1970
- Foucault, Michel: Die Ordnung des Diskurses, Fischer, Stuttgart, 1991
- Benseler, Frank: Die Theorie des Romans. Ein geschichtsphilosophischer Versuch, Aisthesis, München, 2009
- Schmidt-Dengler, Wendelin: Bruchlinien, Residenz, Wien, 1995
- Tinjanov, Jurij: Pitanja književne povijesti, Matica hrvatska, Zagreb 1998
- Lauth, Reinhard: Kleine Prosa in Moderne und Gegenwart, Taschenbuch, München, 2006

Studenti pišu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.
Ispit se polaže pismeno i/ili usmeno.

3. NJEMAČKA DRAMA 20. VIJEKA **(obavezni predmet, zimski semestar, 4+0+0, 8 ECTS)**

Temeljni cilj predmeta je produbljivanje znanja o drami kao književnoj vrsti sa posebnim osvrtom na 20. vijek kao važnu prekretnicu za razvoj književnosti u opšte, ali posebno književne vrste drame. Na osnovu primjera i odabranih tekstova ukazat će se na tematiziranje neposredne prošlosti. Posebna pažnja će biti posvećena estetici izvedbe u režiji pojedinih uticajnih reditelja kao što su Peter Stein, Claus Peymann, Frank Castorf, Nicolas Steemann i dr. U tu svrhu će se koristiti videozapisi pojedinih izvedbi.

Literatura:

- Szondi, Peter: Theorie des modernen Dramas, Taschenbuch, München, 2006
- Menke, Christoph: Die Gegenwart der Tragödie, Suhrkamp, München, 2005
- Pelka, Artur: Das Drama nach dem Drama. Verwandlungen dramatischer Formen in Deutschland nach 1945, Transkript, Frankfurt, 2011
- Nietzsche, Friedrich: Die Geburt der Tragödie aus dem Geiste der Musik, Insel, Stuttgart, 2011
- Breuer, Ingo: Theatralität und Gedächtnis, Böhlau, Wien, 2004
- Düsing, Wolfgang: Aspekte des Geschichtsdramas, Francke, Bern, 2001
- Sengle, Friedrich: Das deutsche Geschichtsdrama, Metzler, München, 2001
- Fasse, Ferdinand: Geschichte als Problem der Literatur, Peter Lang, Frankfurt, 1983
- Bickl, Toni: Wahrheit macht frei, Fouque, Peter Lang, Frankfurt, 2004
- Fischer-Lichte, Erika: Geschichte des Dramas, UTB, Stuttgart, 2010
- Fuhrmann, Manfred: Poetik, Reclam, Stuttgart, 1994
- Göpfert, Herbert: Gotthold Ephraim Lessing. Poetik, Hanser, Hamburg, 1973

Studenti pišu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.

Ispit se polaže pismeno i/ili usmeno.

4. INTERKULTURALNI DODIRI (obavezni predmet, zimski semestar, 3+0+1, 6 ECTS)

Duhovno naslijeđe njemačkog govornog područja je od velikog značaja u procesu zasnivanja ideje i kreiranja pojma interkulturalnosti, te je istraživanje pomenute problematike u okviru Germanistike zaživjelo posebno nakon istorijskih previranja 80-ih i 90-ih godina 20. vijeka. Moglo bi se reći da interkulturalnost postaje paradigma književnoistorijskih i lingvističkih istraživanja 20. i 21. vijeka. U tom kontekstu interkulturalnost se shvata kao forma razmjene između socijalnih jedinki i individua, pri čemu treba doći do revizije i ponovnog tumačenja različitih iskustava, stavova i vrijednosnih sudova kako bi se omogućio dodir i razumijevanje istih.

Literatura:

- Moosmüller, Alois: Interkulturalität und kulturelle Diversität, Waxmann, München, 2013
- Yousefi, Hamid: Interkulturalität: Eine interdisziplinäre Einführung, WBG, Stuttgart, 2011
- Bachmann-Medick, Doris: Cultural Turns. Neuorientierungen in den Kultrwissenschaften, Rowolth, München, 2011
- Leinen, Frank: Literarische Begegnungen, ESV, Berlin, 2002
- Barmeyer, Christoph: Taschenlexikon Interkulturalität, UTB, Stuttgart, 2012
- Yousefi, Hamid: Interkulturalität und Geschichte, Lau Verlag, Stuttgart, 2010
- Jammal, Elias: Kultur und Interkulturalität. Interdisziplinäre Zugänge, Springer, Stuttgart, 2014

Studenti pišu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.

Ispit se polaže pismeno i/ili usmeno.

5. JEZIK I MEDIJI

(izborni predmet, ljetni semestar, 4+0+0, 6 ECTS)

U središtu proučavanja je upoznavanje s jezičnim značajkama pojedinih medija zemalja njemačkoga govornog područja. Proučavaju i analiziraju se jezičke pojave vezane za relevantne vrste medija, kao i njihove jezične posebnosti. Specifičnosti pojedinih medija (novine, radio, televizija) i način uporabe jezičnih sredstava u različitim medijima produbljuju se na primjeru savremenoga njemačkog jezika. Na predavanjima i seminarima proučavaju se jezične posebnosti novinarsko-publicističkog funkcionalnog stila, osnovne jezične značajke pojedinih novinskih žanrova i temeljni procesi koji se intenzivno odvijaju u jeziku suvremenih njemačkih pisanih medija. Studenti stiču znanja za provođenje samostalne lingvostilističke analize tekstova različitih žanrova namijenjenih različitim medijima u svrhu širenja jezične kompetencije.

Literatura:

- Poglavlja iz: Lüger, Heinz-Helmut: Pressesprache, Niemeyer, Tübingen, 1995.
- Janich, N.: Werbesprache. Ein Arbeitsbuch, Tübingen, 2005.
- Odabrani članci i stručna literatura koju predloži nastavnik

Studenti pišu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.

Ispit se polaže pismeno i/ili usmeno.

6. TEORIJE RODA I KULTURNA PRODUKCIJA

(izborni predmet, ljetni semestar, 4+0+0, 6 ECTS)

Cilj ovog kolegija je da studenticama i studentima pruži kritički uvid u savremene teorije kulture kroz komparativni pristup kulturalnim studijima, kroz suodnos globalnog i lokalnog konteksta. Savremene teorije kulture biće historizirane i situirane u smislu njihove genealogije, teorijskih naslijeđa i budućih intervencija u polju proizvodnje znanja i kulturne produkcije. Pri tome će naročita pažnja biti data odabranim tekstovima u polju strukturalizma, poststrukturalizma, kulturnog materijalizma, psihoanalitičke, te postmarksističke i postkolonijalne teorije pri analizi savremene kulturne produkcije. Kolegij uvodi studentice i studente u kritičke studije kulture, ideologije i moći kroz sagledavanje osnovnih koncepata, dilema i alata u teorijama kulture u raznim tematskim oblastima: subjektivitet/identitet - popularna kultura i ideologija; reprezentacijske prakse - proizvodnja značenja i svakodnevni život, politika kulture - hegemonije i otpori; rasa, klasa, etnicitet i nacija u kulturalnim studijima; tijelo kao subjekt kulture; masovni mediji, audio-vizualne umjetnosti, urbane antropologije; kulturalni studiji i transformativna politika proizvodnje znanja i javnog djelovanja, itd. Ovaj kolegij pruža studentima/cama mogućnost intenzivnijeg sticanja kritičkog znanja u raznim interdisciplinarnim poljima unutar kritičkih kulturalnih studija danas, tako što će biti osposobljeni da analiziraju, te teorijski i metodološki kontekstualiziraju konkretne kulturne prakse u komparativnom kontekstu.

Literatura:

- Chris Barker, *Cultural Studies: Theory and Practice* (London: Sage, 2003)
- Chris Barker, *Making Sense of Cultural Studies: Central Problems and Critical Debates* (London: Sage, 2002)
- Chris Barker, *The Sage Dictionary of Cultural Studies* (London: Sage, 2004)
- Lawrence Grossberg, *Bringing It All Back Home* (Duke University Press, 1997)
- Lawrence Grossberg et al., ur., *Cultural Studies* (London: Routledge, 1992)
- Meenakshi Gigi Durham and Douglas M. Kellner, ur. (2006). *Media and Cultural Studies: KeyWorks* (Revised Edition), Oxford: Blackwell Publishing.
- John Hartley, *A Short History of Cultural Studies* (London: Sage, 2003).
- J. Hartley i R. Pearson, Eva Vieth (ur.), *American Cultural Studies: A Reader* (Oxford: Oxford University Press, 2000)
- Meenakshi Gigi Durham and Douglas M. Kellner, ur. (2006). *Media and Cultural Studies: KeyWorks* (Revised Edition), Oxford: Blackwell Publishing.
- Cary Nelson and Dilip Gaonkar, ur., *Disciplinary and Dissent in Cultural Studies* (Routledge, 1996)
- Andrew Milner, Jeff Browit, *Contemporary Cultural Theory*, treće izdanje (Allen & Unwin, 2002).
- John Storey, ur., *What Is Cultural Studies?* (Hodder Arnold, Publications 1996)
- Angela, McRobbie. *The Uses of Cultural Studies*. London, Thausen Oaks, New Delhi: SAGE Publications, 2005.
- John, Storey, *Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction* (Longman, 2009)
- John Storey (ur.), *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*, drugo izdanje (London: Prentice Hall, 1998)
- Graeme Turner, *British Cultural Studies*. London: Routledge, 2005.
- Dean Duda, *Kulturalni studiji: ishodišta i problemi* (Zagreb: AGM, 2002)
- Jelena Đorđević (ur.), *Studije kulture* (Beograd: Službeni glasnik, 2008)
- Zbornik radova *Kulturalni studiji i drugo*, Razlika/Difference 3-4 (Tuzla, 2003)

Studenti pišu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.

Ispit se polaže pismeno i/ili usmeno.

7. SAVREMENE TEORIJE KULTURNE PRODUKCIJE (izborni predmet, ljetni semestar, 4+0+0, 6 ECTS)

Kolegij je koncipiran tako da upozna studente sa savremenim teorijama roda iz feminističke, psihoanalitičke i postkolonijalne perspektive, kroz analizu odabranih djela i teoretičara/ki koje kritički pristupaju savremenim praksama orodavanja, naročito po pitanju tijela kao subjekta kulture i mjesta označavanja rodne razlike i nejednakosti. Ovaj kolegij pruža mogućnost sticanja znanja u interdisciplinarnim poljima humanistike i društvenih nauka koje podrazumijeva proučavanje roda i kulturaliziranih identitarnih praksi iz perspektive vodećih kritičkih teorija i njihovih predstavnica i predstavnika danas. Metodološki gledano, modul je koncipiran kao serijal interaktivnih učionica o osnovnim konceptima, dilema i alatima savremenih teorijskih pristupa problemu roda pri analizi kulturne produkcije i to kroz slijedeće teme: *čitanje roda* - tekst, diskurs, tijelo, identitet, subjekt; *promatranje* roda:

stereotipi, pogled, drugost, različitost; *bivanje* roda - tijelo, biomoć, popularna kultura, trauma i političko; solidarnosti i pripadanja, transformativna politika i proizvodnja znanja u promišljanju roda danas. Ovime se studenti osposobljavaju u smislu vladanja teorijskim pristupima i heurističkim oruđima koji utiru put afirmativnim politikama jednakosti, uključujući i rodnu, te načine na koje su ove ovaploćene u kulturnoj produkciji. Istovremeno se kolegij usmjerava na analizu odabranih kulturnih tekstova i praksi (historijsko-teorijskih, književnih, umjetničkih, filmskih, medijskih...) u komparativnom kontekstu.

Literatura:

- Anne Cranny-Francis, Wendy Waring, Pam Stavropolous, Joan Kirby. *Gender Studies: Terms and Debates* (New York: Palgrave MacMillan, 2003)
- Judith Butler, *Precarious Life: The Power of Mourning and Violence* (Verso, 2004)
- Ewa Ponowska Ziarek, *An Ethics of Dissensus: Postmodernity, Feminism, and the Politics of Radical Democracy* (Stanford University Press, 2001)
- Chandra Talpade Mohanty, *Feminism Without Borders: Decolonizing Theory, Practicing Solidarity* (Duke University Press, 2003)
- Carole R. McCann i Seung-Kyung Kim, *Feminist Theory Reader: Local and Global Perspectives* (London: Routledge, 2002)
- Seyla Benhabib, Judith Butler, Drucilla Cornell i Nancy Fraser, *Feminist Contentions: A Philosophical Exchange* (New York: Routledge, 1994)
- Judith Butler i Joan W. Scott, *Feminists Theorize the Political* (New York: Routledge, 1992)
- Nancy J. Hirschmann i Christine Di Stefano (ur.), *Revisioning the Political: Feminist Reconstructions of Traditional Concepts in Western Political Theory* (Oxford: Westview Press, 1996)
- Susan Stanford Friedman, *Mappings: Feminism and the Cultural Geographies of Encounter* (Princeton University Press, 1998)
- Doreen Massey, *Space, Place and Gender* (University of Minnesota Press, 1994)
- Linda McDowell, *Gender, Identity and Place: Understanding Feminist Geographies* (University of Minnesota Press, 1999)
- Nancy Duncan (ed.), *BodySpace* (Routledge, 1996)
- Uma Narayan & Sandra Harding (eds.), *Decentering the Center: Philosophy for a Multicultural, Postcolonial, and Feminist World* (Indiana University Press, 2000)
- Trinh T. Minh-Ha, *Woman, Native, Other: Writing Postcoloniality and Feminism* (Indiana University Press, 1989)
- Chantal Mouffe, *The Return of the Political* (Verso, 2006)

Studenti pišu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.

Ispit se polaže pismeno i/ili usmeno.